

Contents

1	فدا
2	عصیاری کفار گناهان وضعی بشریت
2	قربانی، بچیان یکی شدن با خدا در یهود
2	تعمید
3	عینی پاک
4	تابیعی علی تشییع ایمان
5	اعتراف
5	پرداخت پول جهت بازخری مجازات و مقابله مارتن لوتر با این عمل
6	سؤال: آیین توبه چگونه اجرا می شود؟
7	تفاوت توبه در کلیسای قدیم و جدید
7	اتاق اعتراف
8	توبه در اسلام، عدم رنفلر به وساطت

فدا

به عقیده مسیحیان، عواقب گناه در بیرون طبیعت آدمی باقی نمی ماند. در زبور داوود بارها این دعا آمده است : ((مرا از عصیانم به کلی شستشو ده و از گناهم طاهر گردان)) (مزامیر ۲: ۵۱). مردم به خاطر فرو رفتن در حالات جامعه گناهکار بشری خود را آلوده و ناپاک می یابند و در بیشتر ادیان، شستن بدن نشانه اعتراف به آلودگی گناه و سرایت آن و نشان دهنده نیاز انسان به تطهیر روح از طریق توبه است.

آنان معتقدند که اثر وضعی تجاوز به ساحت الهی، جهان آفرینش و نظام اخلاقی پس از توبه نیز همچنان باقی

است. این قضیه شخص گناهکار را پشت سر می گذارد و همه نژاد بشر را آلوده می سازد و موجب می شود که احساس آلودگی کنیم و خود را نیازمند پاک شدن مجدد بدانیم. در مسیحیت، نادیده گرفتن زیانی که گناه بر نظام

اخلاقی وارد می کند و تاءکید بر جنبه شخصی و فردی گناه، کوچک شمردن آمرزشی است که خدا عطا می کند و می تواند به منزله سبک شمردن کارهای بد تلقی گردد.

عیسی کفاره گناهان وضعی بشریت

همان طور که همه مردم در آسیب وضعی گناه شرکت دارند، یک نماینده از بشریت می تواند کفاره این گناه باشد. به عقیده مسیحیان، عیسی کفاره آن آسیب را یک بار و برای همیشه محقق ساخت و معتقدند که وی با تسلیم شدن کامل و اطاعت مطلق، دیواری را که گناه بین خدای بی نهایت شایسته و انسان متمرّد قرار داده بود، منهدم کرد. این انهدام و کفاره شدن را کسی نمی تواند انجام دهد، مگر آن کس که خود کاملاً بی گناه و متحد با حکمت الهی باشد.

برخی اوقات مسیحیان می گویند: عیسی قربانی شد. این اندیشه از قربانیهای فراوان یهودیت گرفته شده است. مسیحیان عمل قربانی را لازم نمی دانند و عیسی را قربانی همیشگی می شمارند. کاتولیکها نان و شراب عشای ربانی را ((قربانی)) می نامند.

قربانی، پیمان یکی شدن با خدا در یهود

کاهنان یهود هنگام انجام مراسم قربانی مقداری از خون آن را به مذبح - به نشانه خدا - و به قوم می پاشیدند. این عمل به معنای آن بود که قربانی میان خدای متعال و قوم بنی اسرائیل اتحاد پدید می آورد. قربانی با پیمان برابر بود؛ زیرا با قربانی و پیمان، خدای متعال خدای آنان می شد و آنان قوم او!

از نظر مسیحیان، مرگ عیسی عهد جدیدی را میان خدا و تمام بشریت، و نه فقط قوم یهود، منعقد کرد.

تعمید

نخستین و اصلی ترین آیین که برای همه ضرورت دارد، تعمید است. انسان با تعمید به جامعه مسیحیت وارد می شود و رسالت دائمی کلیسا را بر عهده می گیرد. این رسالت عبارت است از گواهی دادن به کارهای نجات بخش

خدا به وسیله عیسی. به عقیده هر مسیحی، تعمید وسیله ای است که خدا با آن همه آثار زندگی و مرگ عیسی را عطا می کند. هر مسیحی فقط یک بار، هنگام ورود به جامعه مسیحیت، تعمید می پذیرد.

تعمید اصولاً با گونه ای از شستشو انجام می گیرد. در برخی کلیساها رسم است که با ریختن آب بر سر

شخص، وی را تعمید می دهند. در بعضی کلیساهای دیگر رسم است که شخص برای تعمید به زیر آب می رود و بیرون می آید. کلیساهایی نیز تعمید شونده را به آبهای طبیعت، مانند نهرها و دریاچه ها، می برند. هنگام تعمید، کشیش این عبارت را که از آخر انجیل متی اقتباس شده است، می خواند: ((تو را به نام پدر، پسر و روح القدس تعمید می دهم.)) برخی کلیساهای پروتستان تنها به نام عیسی تعمید می دهند.

عید پاک

عید پاک مهمترین جشن دینی مسیحیان است که به مناسبت پیروزی حضرت عیسی مسیح (ع) بر مرگ و برخاستن وی از مردگان، در سومین روز تصلیب وی نزد مسیحیان برگزار می شود.

به گفته انجیلها، به صلیب رفتن و رستاخیز حضرت عیسی (ع) در ایام عید فصح یهود بوده است.

عید پاک نخستین یکشنبه پس از نخستین بدر شدن ماه پس از اعتدال ربیعی است و روی این حساب، وقوع آن از ۲ فروردین تا ۵ اردیبهشت (۲۲ مارس تا ۲۵ آوریل) امکان دارد. عید فصح یهود (یاد بود نجات بنی اسرائیل از دست فرعونیان) که در طی یک هفته از ۱۶ تا ۲۱ (و در خارج فلسطین تا ۲۲) نisan عبری برگزار می شود، در برخی از سالها با عید پاک مسیحیان مصادف می شود.

برخی از مراسم مسیحیان در عید پاک عبارت است از: شب زنده داری، تلاوت کتب مقدسه، مناجات و دعا،

برگزاری مراسم عشای ربانی، جستجوی نمایشی جسد عیسی (ع) و اعلام رستاخیز وی، جشن و چراغانی، اهدای

تخم مرغ رنگین و...

قبل و بعد از عید پاک نیز مراسم عبادی مفصلی دارند که برای آشنایی با گوشه ای از آنها باید در زمان مناسب به برخی کشورهای مسیحی مانند ایتالیا مسافرت کرد و از نزدیک آنها را دید؛ و گرنه که از این مراسم در کتابها داده می شود و حتی فیلمهای آن به شدت غلط انداز است.

به هر حال مراسم عید پاک به مراتب از جشنهای کریسمس و اول ژانویه دینی تر است و جنبه عبادی بیشتری دارد و به ترتیب زیر انجام می شود:

۱. هنگام غروب پنجشنبه، یاد بود شام آخر عیسی برگزار می شود؛

۲. حدود ظهر جمعه، مسیحیان خاطره مرگ عیسی بر صلیب را گرامی می دارند؛

۳. بین غرب شنبه و صبح یکشنبه، به مناسب رستاخیز عیسی و بازگشت به زندگی تازه جشن عید پاک بر پا

می شود.

مهمترین این یادبودها جشن عید پاک است که قبلا در غروب شنبه آغاز می شد و در شب ادامه می یافت و خاتمه آن هنگام سپیده دم یکشنبه بود که به گفته اناجیل، زمان برخاستن مسیح از مردگان بوده است. این در عصر ما مختصر شده و فقط دو تا چهار ساعت طول می کشد. در این مراسم، تازه مسیحیان پیوستن خود به جامعه مسیحیت را اعلام می کنند و تعمیم می گیرند. اعضای قدیمی نیز ایمان خود را، با تعهد به زندگی مسیحی راستین، تجدید می کنند.

تایید یا تثبیت ایمان

نیمه دوم از سلوک و پیشرفت در زندگی مسیحی تایید نامیده می شود، که آیین دوم از آیینهای هفتگانه است. در نیمه اول (یعنی تعمیم) بر نجات از گناه تاکید می شود و طی آن، خدا با فرد گناهکار آشتی می کند و وی را به زندگی بر اساس ایمان و اطاعت فرا می خواند. ولی در نیمه دوم (یعنی تایید) بر جنبه مثبت ادای شهادت به آنچه خدا به وسیله ای عیسی برای بشریت محقق ساخته است و نیز بر کمک خواستن از روح القدس برای انجام این وظیفه تاکید می شود؛ زیرا نجات در بخشیدن گناهان منحصر نیست، بلکه شامل پیگیری رسالت عیسی برای تغییر جهان طبق اراده نیز می شود. تایید به انسان برای تحمل و انجام مسوولیت در جامعه به گونه ای که شایسته یک مسیحی حقیقی است، نیرو می بخشد.

تایید را اسقف یا جانشین او عطا می کند و اساس آن مسح کردن داوطلب تایید با روغن است، همراه این عبارت: ((روح القدس را بپذیر، تا بتوانی به مسیح شهادت دهی.)) در کلیساهای مختلف ممکن است این عبارت اندکی تفاوت لفظی پیدا کند، ولی اصل معنا باقی می ماند.

اعتراف

مسیحیان در آیین اعتراف از طریق توبه یا آشتی ، بخشایش الهی را دریافت می کنند؛ زیرا ایشان نیز، مانند

مسلمانان و یهودیان، معتقدند که توبه موجب بخشایش الهی می شود.

مسیحیان خداوند این مغفرت را که همواره در دسترس بشر است، از طریق کارهای نجات بخش عیسی در طول زندگی وی، برای همگان فراهم کرده است. از آنجا که گناه تنها بی حرمتی به خدا نیست، بلکه نتایج و پیامدهایی وضعی نیز در سطح جامعه دارد، مسیحیان نشانه بخشایش را در سطح جامعه کلیسایی دریافت می کنند. آیین توبه در طول تاریخ مسیحیت اشکال مختلفی به خود دیده است. در قرون نخست تاریخ کلیسا، توبه به صورت علنی انجام می گرفت. در قرون بعدی، اعتراف فردی به گناه پا گرفت و مرسوم شد.

پرداخت پول جهت بازخرید مجازات و مقابله مارتین لوتر با این عمل

در حالی که بسیاری از کارگزاران کلیسا مردم را به اصلاح دین فرا می خواندند، جریان بخشش نامه ها غوغایی برانگیخت و شکاف در کلیسای غربی را قطعی کرد. قضیه از این قرار بود که تتی چند از واعظان پرشور، مناطق مختلف اروپا را زیر پا گذاشتند و در همه جا اعلام کردند که هر مؤمنی می تواند با پرداخت مقداری پول به کلیسا خود را از مجازات بازخرید کند و نجات دهد. در این هنگام مارتین لوتر (م. ۱۵۴۶) قیام کرد و در سال ۱۵۱۷ اعلامیه ای مشتمل بر ۹۵ ماده انتشار داد که در آنها با کاتولیکها مخالفت کرده بود. برخی از این موارد عبارتند از:

-نجات فقط از راه ایمان به دست می آید؛

-کتاب مقدس تنها منبع ایمان مسیحی است ؛

-نباید معتقد بود عشای ربانی قربانی است ؛

-رهبانیت و نذر کردن برای آن باطل است ؛

-افراد غیر روحانی باید نقش مهمتری در مراسم عبادی و رهبری دینی داشته باشند؛

-کلیساهای محلی باید از کلیسای رم مستقل شوند؛

-برخی اعمال کاتولیکی، مانند حج، روزه و اعتراف به گناه باید ترک شود؛

-باید با کارهای غیر قانونی، مانند فروش بخشش نامه ها و مناصب روحانی برخورد شود.

لوتر در صدد بود کلیسا را طبق تعالیم اصلی کتاب مقدس اصلاح کند (و به همین دلیل، نهضت وی اصلاح انجیلی نامیده شد). وی همچنین می گفت باید به ایمان جامعه مسیحیان نخستین بازگردیم. لوتر فرمانروایان آلمان را تشویق می کرد که سلطه پاپ را مردود شمارند و مردم را به پذیرش اصلاح شده در کشورهای اروپای شمالی (آلمان، نروژ، سوئد، دانمارک و فنلاند) گسترش یافته است.

سؤال: آیین توبه چگونه اجرا می شود؟

جواب: برخلاف غسل تعمید و تأیید که فقط یک بار انجام می شود، آیین توبه و طلب بخشایش را که در کلیسای کاتولیک روم انجام می شود، می توان در هر زمان و هر چند نوبت که فرد خواسته باشد برگزار کرد. این مراسم برای جبران گناهی که از زمان غسل تعمید به بعد انجام شده طراحی شده است.

در این مراسم کشیش به نیابت از رسولان مسیح (ع) گناهان شخص را می بخشاید. رسولان هم خود از ناحیه ی عیسی (ع) به چنین منصبی نایل آمدند: «عیسی (ع) بر آنان دمید و گفت: روح القدس را بیابید، گناهان کسانی را که ببخشید بخشیده می شود و آنانی را که نبخشید بخشیده نخواهد شد.» (۱)

در این مراسم چهار عمل خاص انجام می شود: توبه، اعتراف، رضایت ذات الهی، و اعلام آمرزش گناه به دست

کشیش:

۱- توبه و طلب مغفرت؛ که عبارت از تأسف عمیق از انجام گناهان است که این ابراز تأسف از طرف فرد توبه کار به خدمت کشیش که مراسم را به جا می آورد ابراز می شود.

۲- اعتراف به گناه که در ابتدا از طرف فرد داوطلب توبه در حضور همه ی جمع انجام می شد. اما از قرن یازدهم به بعد این اقرار به گناه جنبه ی خصوصی پیدا کرده است و شخص توبه کننده تنها در محضر کشیش اعتراف می کند. به گفته ی کتاب مقدس، یهودیان هم در نزد یحیی تعمید دهنده به گناهان خود اعتراف می کردند. (۲) از رساله ی یعقوب هم استنباط می شود که به شخص گناهکار توصیه شده است در میان جمع به گناهان خود اعتراف کند: «نزد یکدیگر به گناهان خود اعتراف نمایید و برای یکدیگر دعا کنید تا شفا یابید.» (۳) شاید به دلیل آثار سوء

اجتماعی که ذکر گناهان در بین مردم داشت، کلیسا مجبور شد اعتراف را به شکل مخفیانه و در محضر کشیش منحصر کند.

در اعتراف شخص باید به تک تک گناهان اشاره کند. در این اشاره باید تعداد گناهان، انواع آنها و خصوصیات گناه (مثل قتل نفس، زنا و...) را ذکر کند. همه ی گناهان قابل بخشش است اما میان گناهان بزرگ و سایر گناهان فرق وجود دارد. گناه مهلک و بزرگ شخص گناه کار را تا هنگامی که گناهِش به وسیله ی آمرزش محو نشده از فیض خدا محروم می سازد.

زنا، دزدی، ترک آیین عشای ربانی بدون عذر، بدخواهی و کینه توزی از جمله گناهان بزرگ به شمار می آیند.
برای گناهان مهلک توبه یا لااقل نیت توبه ضروری است در حالی که گناهان کوچک ممکن است به وسیله ی دعا، روزه و کارهای نیک آمرزیده شوند. (۴) البته اعتراف و آمرزش نسبت به گناهان بزرگ صورت می گیرد اما از آنجائیکه تشخیص گناهان بزرگ از کوچک مشکل است، بهتر است نسبت به همه ی گناهان اعتراف به عمل آید .
کشیش حق ندارد راز شخص معترف را فاش کند و یا حتی به آن اشاره کند، حتی اگر جانش در خطر افتد. اگر بر خلاف این عمل کند طرد و از نظر شرعی در دادگاه کلیسا محاکمه خواهد شد. کشیش بعد از گوش دادن به اعتراف، توبه کار را به چندین نوع توبه وادار می کند .

تفاوت توبه در کلیسای قدیم و جدید

در کلیسای قدیم و در آغاز قرون وسطا رعایت امور زیر به طور جدی انجام می گرفت: محرومیت از شرکت در عشای ربانی به مدت طولانی، روزه های کامل، تحمل سفر پرمشقت برای زیارت اماکن مقدس و امثال اینها. ولی توبه هایی که در عصر حاضر انجام می شود دارای آن سختیها نیستند. (۵)

اتاق اعتراف

در کلیسای هر بخش، اتاق های کوچکی به نام اعترافگاه وجود دارد که با تیغه و معمولاً با طور سیمی از اتاق های دیگر مجزا است. (۶) جایگاه مخصوص توبه بعد از قرون وسطا از این جهت به کلیسا اضافه شد که هرگونه شایعه ای را که ممکن بود درباره ی کشیشی که با اعتراف کننده ی زن مواجه است تکذیب و دفع کند. (۷)

۳- رضایت و بخشش الهی نیز در اعمال مثبتی است که آن گناه خاص را می پوشاند، اما معمولاً به اشکال خاصی، نظیر روزه گرفتن، نماز و دعا و یا کمک به فقرا انجام می شود. بدین معنا، این اعمال نوعی تنبیه و مجازات دنیوی هستند که از طرف کشیش یا روحانی کلیسا بر فرد مقرر می شود. این مجازات با عمر شخص خطاکار، میزان گناه و هوشیاری شخص تناسب دارد.

تمام مجازات ها به سه مجازات عمده، یعنی نماز، روزه و صدقه برمی گردد. (۸) از اعتراضات مهم لوتر علیه کلیسای روم، قدرت پاپ و روحانیت کلیسایی در آموزش گناهان و وضع جریمه های مالی و فروش آموزش نامه بود که موجب فساد دستگاه کلیسایی و حاکمیت بی دلیل پاپ بر مردم و کلیسا می شد.

۴- مرحله ی نجات و رهایی است که به معنای آسودگی از نتایج و تبعات گناه است. (۹)

توبه در اسلام، عدم نیاز به وساطت

از آنجا که دین اسلام میان خداوند و بندگان وجود طبقه ای به نام روحانیان را به عنوان واسطه به رسمیت نمی شناسد، حضور آنان را در عملیات توبه لازم نمی شمارد. ندامت قلبی شرط لازم برای توبه است و اظهار پشیمانی به درگاه خداوند و عدم بازگشت به گناه در تحقق توبه کافی است. (۱۰) در مورد گناهایی که به حقوق مردم مربوط می شود، جبران حق مردم هم ضرورت دارد. تنها در موردی که گناه جنبه ی عمومی و آشکار دارد توبه و اظهار پشیمانی علنی از آن تجویز می شود؛

در گناهان شخصی و غیر علنی، طبق نظر اسلام، اعتراف به گناه خود گناهی است که موجب اشاعه ی زشتی ها و بی اهمیت شدن آن می شود.

۱. یوحنا ۲۰:۲۲.

۲. متی ۶:۳.

۳. یعقوب ۵:۱۶.

۴. اینار مولند، جهان مسیحیت، ص ۱۱۷.

۵. اینار مولند، جهان مسیحیت، ص ۱۱۸.

۶. ادوارد تیلور، مذهب کاتولیک و مجموعه ۲۱ جزوه، ص ۱۴۰.

۷. اینار مولند، جهان مسیحیت، ص ۱۱۹.

۸. پطرس فرماج، ایضاح التعليم المسيحي، ص ۳۱۲.

۹. محمد رضا زیبائی نژاد، مسیحیت شناسی مقایسه ای، ص ۳۲۴ - ۳۲۶.

۱۰. بقره: ۱۶۰، آل عمران: ۸۹، اعراف: ۱۵۳، نحل: ۱۱۹، هود: ۵۲ و ..